

פרשת בהר - בחוקותי

היחס של העוסק בתורה כלפי הקב"ה

היא הכלי חמדה של הקב"ה, כלשון המשנה באבות הנ"ל, וקבלת התורה היא דווקא כאשר אנחנו בגדר בנים לה'. מהי דרגת ה'בנים למקום', ומהו ההבדל בין הבן לעבד. המסילת ישרים בפרק י"ח מאריך לבאר שהעבד עושה את המוטל עליו מתוך ההכרח ואין לו רצון או חיבור פנימי לעבודה אצל האדון שהרי אין קשר בינו לבין אדונו. הבן לעומת זאת, מרגיש חלק מן האב. הוא אוהב מאד את אביו ורוצה בטובתו באמת עד שעושה למענו כל מה שיוכל מתוך חשק והנאה. הבן יורש את התכונות של אביו ויש דמיון ביניהם. האהבה ביניהם עצומה. עיי"ש במסילת ישרים.

ג

המשנה במסכת אבות מבארת שהתורה נקנית במ"ח קניינים. ימי הספירה הם כנגד מ"ח קנייני התורה, כל יום מכוון כנגד קנין אחר ויום המ"ט כולל את הכל, כידוע. לכן זהו הזמן המתאים ביותר לעבוד על קנייני התורה כהכנה ליום מתן תורה. ויש לבאר מהו מקומם של קניינים אלו בלימוד התורה שלא מצינו כן בשאר המצוות.

בפסוק בשה"ש כתוב 'מעין גנים באר מים חיים'. ואיתא במדרש (שם, ד, ט) 'אמר ר' יוחנן ארבעים ושמונה פעמים כתוב בתורה באר באר כנגד ארבעים ושמונה דברים שנקנה בם התורה הה"ד מעין גנים באר מים חיים'. מבואר בדברי המדרש שהתורה נמשלה לבאר מים חיים ומ"ח קנייני התורה הם כנגד מ"ח פעמים שכתוב בתורה 'באר', והיינו שקנייני התורה הם בגדר באר.

וביאור הדברים עפ"י מה שכתב המלבי"ם שההבדל בין בור לבאר, שבבור נמצאים מים המכונסים ממי הגשמים, אולם אין לבור מים מצד עצמו אם לא ימלאוהו במילוי חיצוני. הבאר לעומת זאת נקרא 'באר מים חיים', הבאר מחובר למעין והוא נובע ומתחדש ללא הפסקה מהמקור של הבאר. וחפירת הבאר אינה טבעית אלא שהאדם חופר באר שיהיה מוכשר לקבל את המים החיים מן המעין.

א

ימי ספירת העומר הם הזמן שבין פסח לעצרת, והתקופה הזאת היא המעבר וההכנה בין המקום בו עמדו כלל ישראל ביציאת מצרים לבין הדרגה שהשיגו במתן תורה. נבאר את הדרגה שאחזו בה כלל ישראל ביציאת מצרים, ואיזו מעלה השיגו בחג העצרת, ובאיזה אופן פועלים הימים הללו כהדרך להגיע לדרגה של חג השבועות.

הנה בפסוקים העוסקים בעניין יציאת מצרים מבואר שכלל ישראל יצאו ממצרים על מנת להיות עבדים לה' - "עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים" (ויקרא כה, מב ועוד). בזמן יציאת מצרים היו כלל ישראל בגדר עבדי ה', שבתחילה היו עבדים לפרעה והפכו להיות עבדי ה'. אולם במעמד הר סיני הגיעו כלל ישראל לדרגה של 'בנים למקום'.

וכן איתא במשנה במסכת אבות (ג, י"ד) 'חביבין ישראל שנקראו בנים למקום... שנאמר בנים אתם לה' אלקיכם. חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה. חיבה יתירה נודעת להם שניתן להם כלי חמדה שבו נברא העולם, שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו'. מבואר במשנה, שהתורה שהיא כלי חמדה ניתנה במתנה לישראל מצד החיבה המיוחדת שהם 'בנים למקום'. זוהי הדרגה שהשיגו כלל ישראל במעמד הר סיני. ונבאר את הדברים:

ב

בברכת התשובה שבשמו"ע הנוסח הוא 'השיבנו אבינו לתורתך וקרבתך וקרבתך מלכנו לעבודתך'. הרי שהבקשה על התורה היא בלשון 'אבינו', ואילו הבקשה על העבודה היא מצד שה' הוא מלכנו ואנו עבדיו, מה פשר השינוי הזה. מבאר הגר"א (שם) 'כי העוסק בתורה ובתעלומותיה ומחפש כל גנזי מטמוניה הוא כבן אשר בידו כל מפתחות מטמוני אביו. והעובד את ה' או בקרבנות או בתפילה נקרא עבד המלך'. הדרגה של הלומד תורה והיחס שלו כלפי הקב"ה הוא בגדר 'בן אשר בידו כל מפתחות מטמוני אביו'. התורה

זוהו הדימוי לקנייני התורה. כאשר אדם עובד על קנייני התורה הוא יוצר בעצמו כלי קיבול לתורה שהיא מים חיים, והאדם הופך להיות באר שמקבל בתוכו את המים החיים של התורה.

זוהי מה שחז"ל מבארים על הפסוק 'כי אם בתורת ה' חפצו **ובתורתו** יהגה יומם ולילה', שלאחר שהאדם קנה את התורה היא נהיית 'תורתו', תורה דיליה ממש, הוא והתורה אחד. ולפי שאמנם בתחילה התורה נראית רחוקה מן האדם, 'בשמים ומעבר לים', אולם לאחר שעמלים בה וקונים אותה זוכים להתחבר אליה והיא מתחדשת מתוך האדם. אז מגלה האדם שהתורה היא 'בפיך ובלבבך', שהיא נובעת ממש מתוכו ויש לו שייכות פנימית אליה. ולחיבור הזה זוכים ע"י העמל בתורה וההשתדלות בקניניה.

זוהי הדרגה של העוסק בתורה שיש לו את החיבור המיוחד לכלי החמדה של הקב"ה. על זה מבקשים 'השיבנו **אבינו** לתורתך', שנזכה להשתעשע בדברי התורה כבן אצל אביו ולהרגיש את החיבור העצום לתורת ה'. ולדרגה זו הגיעו כלל ישראל במעמד הר

סיני בזמן שניתנה להם התורה, 'חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה'.

בברכת התורה אנו מברכים '**לעסוק** בדברי תורה'. התורה היא **העסק שלנו**. פקיד שעובד אצל בעל הבית, חושב רק על המשכורת והמנוחה שלו, ולא באמת מעניינת אותו הצלחת העסק. אולם בעל העסק רוצה בכל מאודו שהעסק יפרח וישגשג שהרי זה העסק **שלו**. כך גם התורה צריכה להיות העסק **שלו**. אנחנו לא לומדים בגלל שהכריחו אותנו ואין לנו ברירה אחרת. אלא אנחנו לומדים כי זה **העסק שלנו**. בחור שלומד תורה, בחור שמחדש בתורה, עליו להרגיש **שהוא** זה שמרוויח כאן, שהעסק **שלו** מצליח, לא של אדם אחר.

וכפי שביארנו, הימים הללו הם המקשרים בין יציאת מצרים לחג השבועות. ה'עבודה' שלנו בתקופה זו היא זאת שמכינה אותנו לקבלת התורה. התורה ניתנת לנו כשאנו 'בנים למקום', וככל שעוסקים בעמל התורה ובקנייניה, זוכים יותר ויותר להפוך את התורה ל'תורה דיליה' ולהיות בנים של ה'.

[נערך ע"י א. ב.]